

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
3^{ης} ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ» 2021-2027

Αθήνα, 3 Δεκεμβρίου 2024

Σύγκλιση της Επιτροπής Παρακολούθησης – Ημερήσια Διάταξη

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027 (ΠΕΚΑ), που συγκροτήθηκε με την υπ' αριθ. οικ. ΕΥΔ/ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 11977/20-10-2022 (Β' 5498/2022) Υπουργική Απόφαση και ισχύει σύμφωνα με την αρ. πρ.. 157783 ΕΞ 2024 Υπουργική Απόφαση για την «2η Τροποποίηση της υπό στοιχεία οικ. ΕΥΔ/ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 11977/20.10.2022 Απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Συγκρότηση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος "Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή" 2021 - 2027» (Β' 5498) (ΦΕΚ Β' 6146/06.11.2024), συνήλθε σε **3^η Συνεδρίαση στις 3 Δεκεμβρίου 2024 στην Αθήνα**, μετά την με αρ. πρ. ΥΠΕΘΟΟ 174505 ΕΞ 2024/22.11.2024 Πρόσκληση του Προέδρου της, Γενικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Προγραμμάτων ΕΤΠΑ, ΤΑ και ΕΚΤ, κ. Γεώργιου Ζερβού.

Στην 3^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης (ΕπιΠα) του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027 (ΠΕΚΑ) **παρέστησαν 31 μέλη με δικαίωμα ψήφου** (Πρόεδρος και 22 μέλη με φυσική παρουσία, 8 μέλη με διαδικτυακή παρουσία) επί συνόλου 34 μελών με δικαίωμα ψήφου,

Επίσης παρέστησαν 33 μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου (23 μέλη με φυσική παρουσία και 10 μέλη με διαδικτυακή παρουσία) επί συνόλου 37 μελών χωρίς δικαίωμα ψήφου.

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I.1 Διαπίστωση Απαρτίας – Έναρξη Συνεδρίασης - Έγκριση της Ημερήσιας Διάταξης.

Μετά τη διαπίστωση απαρτίας ξεκίνησε η Συνεδρίαση και μετά από εισήγηση του Προέδρου κ. Γ. Ζερβού :

- Εγκρίθηκε ομόφωνα η ημερήσια διάταξη της 3^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης (συνημμένο 1).
- Εγκρίθηκαν ομόφωνα τα πρακτικά της 2^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027 που πραγματοποιήθηκε στις 23.11.2023, όπως τέθηκαν υπόψη των μελών της Επιτροπής με το φάκελο της συνεδρίασης (συνημμένο 2).

I.2 Εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης, Γενικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Προγραμμάτων ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ

Ο **Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης, κ. Γεώργιος Ζερβός**, αναφέρθηκε στο Πρόγραμμα "Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή", το οποίο με συνολικό προϋπολογισμό 3,6 δις ευρώ, αποτελεί ένα καινοτόμο πρόγραμμα με δράσεις, οι οποίες φιλοδοξούν να δώσουν λύσεις σε καίρια προβλήματα στους τομείς της ενέργειας, της αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, της διαχείρισης των υδάτων και των λυμάτων, της διαχείρισης των απορριμμάτων και των θεμάτων βιοποικιλότητας. Στόχος

είναι η άμεση υλοποίηση του Προγράμματος, με την ενεργοποίηση ενός μεγάλου αριθμού τμηματοποιημένων έργων τα οποία μεταφέρονται από την ΠΠ 2014-2020 και το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ. Ωστόσο είναι παράλληλα πολύ σημαντικό να εκκινήσει και η υλοποίηση των νέων μεγάλων έργων, τα οποία είναι καινοτόμα και δεν υπάρχει πρότερη διαχειριστική εμπειρία, όπως για παράδειγμα τα ολιστικά έργα των υδάτων καθώς και των απορριμμάτων με βάση τα νέα εισαχθέντα στοιχεία σε συνέχεια της εξαιρετικά σημαντικής συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις νέες Μονάδες Ανάκτησης και Ανακύκλωσης (ΜΑΑ). Ωστόσο το βασικότερο είναι η έγκριση των ολιστικών σχεδίων για την ανακύκλωση, τα οποία είναι προαπαιτούμενα για την υλοποίηση των δράσεων διαχείρισης των απορριμμάτων δεδομένων των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η χώρα ενόψει του 2030 και της εφαρμογής των Οδηγιών (ΕΕ) 2018/851 και 2018/852.

1.3 Σύντομοι Χαιρετισμοί – Τοποθετήσεις εκπροσώπων του ΥΠΕΝ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Ο Γενικός Γραμματέας Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων κ. Μανώλης Γραφάκος χαιρέτισε τη επίτευξη της σημαντικής συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη συνέχιση της χρηματοδότησης των υποδομών επεξεργασίας αποβλήτων, η οποία έχει ένα καθαρό χρηματοδοτικό πλαίσιο 60% για τις Μονάδες Ανάκτησης και Ανακύκλωσης και ένα περαιτέρω 25% εφόσον επιτευχθούν οι στόχοι, τονίζοντας ότι θα καταβληθεί μεγάλη προσπάθεια από την ελληνική πλευρά ώστε για όλες τις Μονάδες να εξαντληθεί το ποσοστό bonus. Παράλληλα τόνισε την αξία αυτής της συμφωνίας, αναφέροντας ότι η ανακοίνωσή της δημιούργησε ένα πολύ θετικό κλίμα με αποτέλεσμα να προχωρήσουν άμεσα όλες οι διαδικασίες για την υπογραφή νέων συμβάσεων στη διαχείριση των μεγάλων και κρίσιμων για τη χώρα έργων για τα απόβλητα, τα οποία συγχρόνως διασφαλίζουν την απορρόφηση των πόρων. Πρόσθεσε ακόμη ότι στο επόμενο εξάμηνο θα ολοκληρωθεί η δημοπράτηση των τεσσάρων και τελευταίων έργων ΣΔΙΤ στη χώρα, ενώ στόχος είναι μέσα στο 2025 να ολοκληρωθεί η συμβασιοποίηση των σχετικών έργων. Επίσης ανέφερε ότι η συμφωνία για τα ολιστικά σχέδια ανακύκλωσης αποτελεί μια εξαιρετική ευκαιρία έτσι ώστε η χώρα να αξιοποιήσει τους απαραίτητους πόρους για την ανακύκλωση στις πραγματικές ανάγκες και σε συνεργασία με τους ΦοΔΣΑ, ώστε τα σχέδια αυτά να είναι έτοιμα μέχρι τον Ιανουάριο του 2025 και να αποτελέσουν στο μέλλον μέρος των ΠεΣΔΑ, τα οποία θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι τον Ιούνιο του 2025. Τέλος, αναφορικά με την διαχείριση λυμάτων εστίασε στη μεγάλη ανάγκη ολοκλήρωσης των απαραίτητων υποδομών σε οικισμούς Γ' προτεραιότητας, δεδομένης της επικείμενης παραπομπής της χώρας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για 209 οικισμούς, προτείνοντας την αποδέσμευση των υποδομών λυμάτων σε οικισμούς Γ' προτεραιότητας από την υποχρέωση υλοποίησης ολιστικού σχεδίου σε αυτές τις περιπτώσεις.

Ο Γενικός Γραμματέας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών κ. Αριστ. Αιβαλιώτης αναφέρθηκε στην επικαιροποιημένη στρατηγική του ΥΠΕΝ στον Τομέα της Ενέργειας και στους υψηλούς στόχους που θέτει το αναθεωρημένο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), επισημαίνοντας τη σημαντική συνεισφορά των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) στην ηλεκτροπαραγωγή της χώρας. Τόνισε ότι η Ελλάδα έχει αυτή τη στιγμή την καλύτερη διείσδυση ΑΠΕ στην παραγωγή ηλεκτρισμού έχοντας ήδη υλοποιήσει τις απαραίτητες υποδομές για την παραγωγή 14 GWh, στοχεύοντας παράλληλα το 2030 την παραγωγή 30 GWh, γεγονός που έχει καταστήσει τη χώρα ικανό εξαγωγό ενέργειας. Στο αναθεωρημένο ΕΣΕΚ περιλαμβάνεται η ανάγκη υλοποίησης επενδύσεων 96 δις € μέχρι το 2030 και 450 δις € μέχρι το 2050, γεγονός που απαιτεί την παράλληλη και τάχιστα απορρόφηση πόρων από τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία. Ειδικότερα δηλαδή το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) το οποίο, ωστόσο, ολοκληρώνεται έως το τέλος του 2025, το Ταμείο Απανθοποίησης των Νησιών, το Modernization Fund, το οποίο αφορά στην υποστήριξη 13 χώρων (μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα) για την υλοποίηση ενεργειακών δράσεων εκμοντερνισμού, αναβάθμισης και βελτίωσης των ενεργειακών συστημάτων και της ενεργειακής αποδοτικότητας, καθώς και το Ταμείο για την Ενεργειακή Φτώχεια που πρόκειται να οργανωθεί από το ΕΚΤ. Αναφορικά με την ενεργοποίηση των δράσεων στο Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική αλλαγή» πρότεινε να μην υλοποιηθούν δράσεις που σχετίζονται με την ενεργειακή αποδοτικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (Πεδία Παρέμβασης 038 και 040) δεδομένου ότι το ενδιαφέρον σε αντίστοιχες δράσεις που προκηρύχθηκαν στο ΤΑΑ ήταν εξαιρετικά περιορισμένο. Ο ΓΓ πρόσθεσε ότι υπάρχει μεγάλη ανάγκη οι πόροι των ΠΠ 038 και 040 να κατευθυνθούν σε παρεμβάσεις Υπογείωσης Εναερίων Δικτύων Μεταφοράς και Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Δήμους. Αναφορικά με το Πρόγραμμα «Εξοικονομώ» για τη ενεργειακή αναβάθμιση του οικιστικού αποθέματος ανέφερε ότι οι σχετικές δράσεις του ΤΑΑ που υλοποιήθηκαν δεν είχαν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Για τούτο απαιτείται ανασχεδιασμός του Προγράμματος «Εξοικονομώ» π/υ 550 εκ. € που αναμένεται να προκηρυχθεί από το

ΠΕΚΑ με νέους όρους μέσα στο 2025, εξορθολογισμό των επιδιωκόμενων στόχων του και μείωση της απαιτούμενης γραφειοκρατίας. Τέλος αναφέρθηκε στο σχεδιασμό φιλόδοξων νέων επενδυτικών έργων, όπως για παράδειγμα τη χρηματοδότηση δράσεων για το Πρόγραμμα GR-eco Islands με προτεραιότητα στη διείσδυση των Α.Π.Ε. για υποδομές αφαλάτωσης και αποθήκευσης ενέργειας, τη δημιουργία υποδομών Cold Ironing στο λιμάνι του Πειραιά σε συνεργασία με το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, το ΔΕΔΔΗΕ και τον ΑΔΜΗΕ.

Η Γενική Γραμματέας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) κ. Βασ. Παντελοπούλου αναφέρθηκε στο Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική αλλαγή» και τον κρίσιμο ρόλο που έχει αναλάβει στην υλοποίηση των δράσεων που αποσκοπούν στη βιώσιμη ανάπτυξη, στη στροφή της χώρας προς τις καθαρές μορφές ενέργειας, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της Χώρας στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής με απώτερο σκοπό τη μετάβαση σε ένα πράσινο βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης. Το Πρόγραμμα αποτελεί βασικό άξονα για την πράσινη μετάβαση της χώρας και παρά τον πολυδιάστατο χαρακτήρα του και τις αυξημένες απαιτήσεις σε σχεδιασμό και υλοποίηση των περιβαλλοντικών και ενεργειακών έργων, σχεδόν το 50% του προϋπολογισμού έχει ήδη εξειδικευτεί και αξιοποιηθεί σε σημαντικό ποσοστό, ενώ το 34% έχει ήδη κατευθυνθεί σε προσκλήσεις. Η ΓΓ τόνισε τη στενή και αποτελεσματική συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και αναφέρθηκε ιδιαίτερα στην πρωτοβουλία των GReco Islands, δράση στρατηγικής σημασίας του Προγράμματος, ενημερώνοντας για την εκδήλωση που έχει προγραμματιστεί στις 9 Δεκεμβρίου όπου θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της διαβούλευσης με τους τοπικούς φορείς για τη διαδικασία της διαμόρφωσης των σχεδίων δράσης. Τέλος η ΓΓ αναφέρθηκε στην πρωτοβουλία STEP, και το ρόλο της ΕΑΣ και της ΕΥΣΣΑΕ ως το εθνικό σημείο επαφής για την πρωτοβουλία αυτή, ενημερώνοντας για τη δυνατότητα ενσωμάτωσης της πρωτοβουλίας STEP στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 ενόψει της επικείμενης αναθεώρησης.

Ο Εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Carsten Rasmussen ευχαρίστησε τους Γενικούς Γραμματείς για τις τοποθετήσεις τους, ενημερώνοντας για την επικείμενη αλλαγή θέσης του στην ΕΕ. Αναφέρθηκε ιδιαίτερα στην έγκριση του Φακέλου Μεγάλου Έργου για το έργο του Φαληρικού Πάρκου και την ονομασία του «Αέναον», τονίζοντας τη σημαντικότητα του έργου και την πολυπλοκότητα του σχεδιασμού του. Σχετικά με τις Μονάδες Ανάκτησης και Ανακύκλωσης (ΜΑΑ), τόνισε τη σημασία της τελικής συμφωνίας, επισημαίνοντας την ανάγκη άμεσης έκδοσης της σχετικής πρόσκλησης. Παράλληλα αναφέρθηκε στις καινοτόμες παρεμβάσεις ολιστικής διαχείρισης υδάτων-λυμάτων και στην ενεργοποίηση του ολιστικού προγράμματος στο Ρέθυμνο, καθώς και στην πρωτοβουλία για τα GReco Islands. Αναφορικά με τον Τομέα της Ενέργειας επισήμανε την ανάγκη άμεσης ενεργοποίησης του Προγράμματος «Εξοικονομώ», σε διαφορετική περίπτωση πρότεινε την διοχέτευση των πόρων σε άλλες προτεραιότητες ή πεδία παρέμβασης με αυξημένες χρηματοδοτικές ανάγκες λόγω τμηματοποιημένων έργων του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020. Τέλος αναφέρθηκε στην πολυπλοκότητα των δράσεων του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή», στο μεγάλο αριθμό τμηματοποιημένων έργων που προέκυψαν από την προηγούμενη ΠΠ 2014-2020, με συνέπεια τη δημιουργία ανάγκης μεγάλης υπερδέσμευσης στο νέο Πρόγραμμα και αυξημένου διαχειριστικού φόρτου.

Ο Γενικός Γραμματέας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών κ. Κ. Μαγουλάς παρενέβη διαδικτυακά και αναφέρθηκε στην πολύ αποτελεσματική συνεργασία των δύο Υπουργείων, τονίζοντας ότι τα θέματα διαχείρισης και προστασίας του περιβάλλοντος είναι κρίσιμα, ζωτικής σημασίας για την επιβίωσή μας σε αυτή την περίοδο, την περίοδο μιας εντονότατης κλιματικής αλλαγής, σε βαθμό κρίσης ίσως και απειλής, δεδομένου ότι τα εργαλεία πρόγνωσης ή πρόβλεψης έχουν περιορισμένη λειτουργικότητα. Το Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» χρηματοδοτεί εξαιρετικά σημαντικές δράσεις του Υπουργείου Υποδομών, όπως την ανάπτυξη κρίσιμων υποδομών σε θέματα αντιπλημμυρικής προστασίας και θέματα ανάπτυξης δικτύων και αντιμετώπισης των θεμάτων λειψυδρίας.

Ο Πρόεδρος της ΕπΠα κ. Γ. Ζερβός επισήμανε την σημαντικότητα των έργων αντιπλημμυρικής προστασίας και την άμεση ενεργοποίησή τους στο Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» που έχει συντελεστεί, ενώ επίσης αναφέρθηκε στην γόνιμη συνεργασία της ΓΓ με την ΕΕ και τον κ. C. Rasmussen τόσο στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, όσο και στην έγκριση του Προγράμματος και στην υλοποίησή του, ευχαριστώντας για τη σημαντική συνεισφορά του με κοινό στόχο την επίτευξη ποιοτικών και ποσοτικών αποτελεσμάτων για τη νέα ΠΠ 2021-2027.

II. Παρουσιάσεις – Τοποθετήσεις - Παρεμβάσεις εκπροσώπων και φορέων - Συμπεράσματα

II.1. Παρουσιάσεις

1. Παρουσίαση της Πορείας Υλοποίησης του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027

Ο κ. Ν. Μαμαλούγκας αναφέρθηκε στα σημαντικά θέματα που έχουν επιλυθεί τους τελευταίους έξι μήνες, όπως η επίτευξη συμφωνίας για τη συγχρηματοδότηση των έργων στερεών αποβλήτων, τα έργα ολιστικής διαχείρισης υδάτων και λυμάτων και την έγκριση των Φακέλων Μεγάλων Έργων της Εσχατιάς, του Φαληρικού Πάρκου και την επικείμενη έγκριση του έργου διαχείρισης στερεών αποβλήτων Πελοποννήσου. Στη συνέχεια παρουσίασε την πρόοδο υλοποίησης του Προγράμματος ΠΕΚΑ έως τις 30 Νοεμβρίου 2024 με στοιχεία για τα σημαντικά έργα ανά προτεραιότητα, τονίζοντας ότι μέχρι στιγμής έχουν εκδοθεί 50 προσκλήσεις ύψους 1,2 δις € που αντιστοιχούν περίπου στο 34% του Προγράμματος, έχουν ενταχθεί 41 έργα με προϋπολογισμό 710 εκ. €, δηλαδή 20% του Προγράμματος, ενώ οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται σε 450 εκ. €, ποσοστό 12,35%. Οι δαπάνες ανέρχονται σε 3,60%, και μέσα στον Δεκέμβριο 2024 πρόκειται να ενταχθούν τμηματοποιημένα έργα από το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 με εκτίμηση ότι οι δαπάνες στο τέλος του χρόνου θα ανέρχονται σε 10% του συνολικού προϋπολογισμού του Προγράμματος. Τα στοιχεία υλοποίησης παρουσιάστηκαν διαγραμματικά και σε πίνακες, ενώ παρουσιάστηκε και η πρόοδος σε σύγκριση με το έτος 2023.

2. Παρουσίαση των Έργων Στρατηγικής Σημασίας του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027

Ο κ. Ν. Μαμαλούγκας παρουσίασε τα έργων στρατηγικής σημασίας του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» στις επιμέρους Προτεραιότητες. Αναφέρθηκε στο έργο της Ηλεκτρικής Διασύνδεσης της Κρήτης με την Αττική συνολικού προϋπολογισμού με συμμετοχή του ΑΔΜΗΕ πάνω από 1 δις €, έργο τμηματοποιημένο από το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020, το οποίο πρόκειται να ολοκληρωθεί σύντομα. Το μητροπολιτικό «Αέναο Πάρκο» στο Φαληρικό Όρμο σχεδιασμένο σύμφωνα με τις αρχές του New European Bauhaus, το οποίο θα χρηματοδοτηθεί από την Προτεραιότητα 3 του ΠΕΚΑ με συνολικό π/υ περίπου 370 εκ. €. Έγινε αναφορά στη σημαντική παρέμβαση των έργων για την αντιπλημμυρική θωράκιση της χώρας, τα οποία χρηματοδοτούνται και από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ενώ ανακοινώθηκε και η ενεργοποίηση της σημαντικής δράσης του ΠΕΚΑ για τα έργα Ορεινής Υδρονομίας στην περιοχή της Θεσσαλίας. Στην προτεραιότητα 5 του Προγράμματος περιλαμβάνονται ως εμβληματική δράση τα πιλοτικά προγράμματα ολιστικής διαχείρισης υδάτων και λυμάτων, σε τέσσερις περιοχές: Αλεξανδρούπολη που είναι ουσιαστικά ο υγροβιότοπος του Έβρου, στο Κορινθιακό – Σαρωνικό κόλπο, στην Κασσάνδρα και στην περιοχή του Ρεθύμνου της Κρήτης. Εξαιρετικά σημαντικές είναι οι δράσεις ολιστικής διαχείρισης των απορριμμάτων με την υλοποίηση των Μονάδων Ανάκτησης και Ανακύκλωσης (ΜΑΑ), με εκτιμώμενο προϋπολογισμό περίπου 580 εκ. € για τις υποδομές ανάκτησης, ανακύκλωσης και περίπου 155 εκ. € για τις δράσεις της χωριστής συλλογής στην πηγή. Μέσα στον Δεκέμβριο 2024 αναμένεται η προδημοσίευση της σχετικής Πρόσκλησης με σκοπό την εκκίνηση διαδικασίας διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς και την ανταλλαγή απόψεων και παρατηρήσεων. Τέλος έγινε ιδιαίτερη αναφορά στο κρίσιμο έργο τους «Ανεξάρτητου Συστήματος Φυσικού Αερίου» - ΑΣΦΑ στην Αλεξανδρούπολη, το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί άμεσα, τις δράσεις «Εξοικονομώ» του οικιστικού αποθέματος και τις δράσεις της πρωτοβουλίας GReco Islands.

Έγινε πιο αναλυτική παρουσίαση της παρέμβασης των Μονάδων Ανάκτησης Ανακύκλωσης (ΜΑΑ), με αναφορά στις βασικές αρχές της χρηματοδότησης, του Οδικού Χάρτη των απαραίτητων ενεργειών για τη μετατροπή ΜΕΑ σε ΜΑΑ καθώς και τις ανάγκες ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας ΦΟΔΣΑ (διακυβέρνηση και εξειδικευμένο προσωπικό), για τη διασφάλιση της τεχνικής και οικονομικής βιωσιμότητας των επενδύσεων, για την υποστήριξη των ΦΟΔΣΑ στην προετοιμασία των προγραμμάτων ανακύκλωσης και τη μετατροπή των ΜΕΑ σε ΜΑΑ και για τη διασφάλιση υποστήριξης της Δ.Α. για την αξιολόγηση της CBA, των κρατικών ενισχύσεων και της κλιματικής ανθεκτικότητας..

Ο Εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Carsten Rasmussen σε συνέχεια των παρουσιάσεων από τον Προϊστάμενο κ. Μαμαλούγκα, εξέφρασε την ικανοποίησή του για την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ ΥΠΕΘΟΟ, ΥΠΕΝ και DG Regio για την ολιστική διαχείριση των έργων απορριμμάτων και τη διοικητική υποστήριξη των ΦΟΔΣΑ, σημειώνοντας ότι πρόκειται για ένα εξαιρετικά φιλόδοξο σχέδιο.

3. Παρουσίαση της Πρότασης Μεθοδολογίας απλοποιημένου κόστους βάσει άρθρου 94 ΚΚΔ

Η κ. Ε. Γκουρβέλου, Προϊσταμένη της Μονάδας Β2 παρουσίασε την Πρόταση Μεθοδολογίας Μοναδιαίου Κόστους για το Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Ποιότητας των Νερών. Το πρόγραμμα παρακολούθησης προβλέπεται να χρηματοδοτηθεί από το ΠΕΚΑ στην ΠΠ 2021-2027 με 42 εκ. € Η Μονάδα Β2 ανέπτυξε μεθοδολογία απλοποιημένου κόστους προκειμένου να παρακολουθήσει τις σχετικές πράξεις στο ΠΕΚΑ χρησιμοποιώντας ιστορικά στοιχεία της περιόδου 2017-2021. Η μεθοδολογία αναπτύχθηκε σε συνεργασία με την Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και την Εθνική Αρχή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) από τις οποίες έχει ληφθεί ήδη σύμφωνη γνώμη, ενώ έχει ήδη αποσταλεί στις υπηρεσίες της ΕΕ προς διαβούλευση πριν την επίσημη υποβολή για την τροποποίηση του Προγράμματος (βάσει Άρθρου 94, παρ. 2α του Καν. 2021/1060) και την επίσημη έγκριση και εφαρμογή της μεθοδολογίας απλοποιημένου κόστους.

Μετά την παρουσίαση της Προϊσταμένης κ. Γκουρβέλου, παρενέβη ο ΓΓ κ. Γραφάκος, επισημαίνοντας την πολυπλοκότητα και δυσκολία της εργασίας που περιλαμβάνει η ανάπτυξη της ανωτέρω μεθοδολογίας, τονίζοντας ότι σε επίπεδο χώρας θα είναι ενδεχομένως η πρώτη φορά που υιοθετείται η διαδικασία, η οποία θα μπορούσε να αξιοποιηθεί περαιτέρω.

Ο εκπρόσωπος της DG Regio κ. Carsten Rasmussen εξέφρασε την ικανοποίησή του για την μεθοδολογία απλοποιημένου κόστους που παρουσιάστηκε, προσθέτοντας ότι πρόκειται για μια σημαντική πρωτοβουλία και δύσκολη διαδικασία, στην εφαρμογή της οποίας η ΕΕ θα είναι αρωγός.

4. Παρουσίαση της Στρατηγικής Επικοινωνίας και Προβολής του Προγράμματος

Η κ. Μ. Σκαλτσά. Υπεύθυνη Πληροφόρησης και Επικοινωνίας για το Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» παρουσίασε τις Δράσεις Επικοινωνίας του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027 που έχουν υλοποιηθεί για το έτος 2024, τον προγραμματισμό των επικείμενων νέων δράσεων επικοινωνίας, όπως για παράδειγμα τη δημιουργία microsite για τα έργα στρατηγικής σημασίας του Προγράμματος, καθώς και την παρουσία του Προγράμματος στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Επίσης παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα της έρευνας κοινού που έγινε για την αναγνωρισιμότητα των πολιτικών στους τομείς της ενέργειας του περιβάλλοντος για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, η οποία θα αποτελέσει εργαλείο για την οργάνωση και το σχεδιασμό των μελλοντικών δράσεων επικοινωνίας του Προγράμματος ΠΕΚΑ.

5. Έγκριση της 1^{ης} Τροποποίησης του Σχεδίου Αξιολόγησης του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης έθεσε υπόψη των Μελών της Επιτροπής την έγκριση της 1^{ης} Τροποποίησης του Σχεδίου Αξιολόγησης του Προγράμματος. Η 1η Έκδοση του Σχεδίου Αξιολόγησης του Προγράμματος εγκρίθηκε με την Απόφαση με αρ. πρωτ. ΕΥΔ ΠΕΚΑ & ΠΟΛΠΡΟ 7948/27.07.2023 (ΑΔΑ: Π0ΞΙΗ-Β6Η), Δεδομένης της 1ης Αναθεώρησης του Προγράμματος ΠΕΚΑ και της προόδου εκτέλεσης του Σχεδίου Αξιολόγησης, η ΕΥΔ ΠΕΚΑ&ΠΟΛΠΡΟ συνέταξε πρόταση 1ης Τροποποίησης του Σχεδίου Αξιολόγησης του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» (2η Έκδοση), το οποίο υποβλήθηκε προς τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης για σχολιασμό και διατύπωση παρατηρήσεων, μέσω της επιχειρησιακής πλατφόρμας «ΔΙΑΥΛΟΣ» με το με αρ. πρωτ. ΥΠΕΘΟΟ 176229 ΕΞ 2024/26.11.2024 έγγραφο με τίτλο «Διαβούλευση για την 1η Τροποποίηση Σχεδίου Αξιολόγησης του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027» και με ημερομηνία ολοκλήρωσης την 30η Νοεμβρίου 2024. Η διαβούλευση με τα Μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης με Γραπτή Διαδικασία ολοκληρώθηκε χωρίς διατύπωση παρατηρήσεων. Μετά το πέρας της καταληκτικής ημερομηνίας (30.11.2024), σύμφωνα με τα στοιχεία ανάδρασης από την πλατφόρμα «ΔΙΑΥΛΟΣ», επί συνόλου 34 μελών της ΕπΠα με δικαίωμα ψήφου 6 Μέλη απάντησαν θετικά χωρίς σχόλια και 28 μέλη δεν απάντησαν, συνεπώς σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. Biii του Εσωτερικού Κανονισμού, αποδέχθηκαν σιωπηρά την 1η τροποποίηση (2η έκδοση του Σχεδίου Αξιολόγησης) του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος, χωρίς διατύπωση παρατηρήσεων, ενέκρινε την συνημμένη 1η Τροποποίηση (2η έκδοση) του Σχεδίου Αξιολόγησης του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027 στην 3η Συνεδρίαση, η οποία διεξήχθη την Τρίτη 03.12.2024 εν απαρτία.

II.2. Τοποθετήσεις – παρεμβάσεις μελών Επ.Πα. : συζήτηση

Στη συνέχεια ο Γενικός Γραμματέας και Πρόεδρος της Επιτροπής παρακολούθησης κ. Γ. Ζερβός έδωσε το λόγο στα μέλη της Επ.Πα. για τοποθετήσεις και παρεμβάσεις.

Ο Εκπρόσωπος της Ένωσης Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης – Αποχέτευσης, κ. Γ. Μαρινάκης, Δήμαρχος Ρεθύμνου και Πρόεδρος της ΕΔΕΥΑ αναφέρθηκε στο πιλοτικό ολιστικό πρόγραμμα που θα

υλοποιηθεί στην περιοχή του Ρεθύμνου για τη διαχείριση υδάτων/λυμάτων, επισημαίνοντας το σημαντικό βαθμό ωρίμανσης του έργου και τη δυνατότητα άμεσης δημοπράτησής του, προσθέτοντας ότι ήταν καταλυτική η βοήθεια της ΔΑ στην υποβολή της πρότασης χρηματοδότησης στη σχετική πρόσκληση του ΠΕΚΑ. Αναφέρθηκε στο μεγάλο αριθμό έργων του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020, τα οποία τμηματοποιούνται και θα ολοκληρωθούν στη νέα ΠΠ 2021-2027, με συνέπεια ο διαθέσιμος προϋπολογισμός για νέες δράσεις ενδεχομένως περιορίζεται. Παράλληλα τόνισε ότι θα ήταν σκόπιμο να επικρατήσει στο μέλλον η στόχευση για έργα πολλαπλής λειτουργίας, δηλαδή θα μπορούσε ένα έργο για την αντιμετώπιση των θεμάτων λειψυδρίας συγχρόνως να εξυπηρετεί τους σκοπούς της Πολιτικής Προστασίας, δεδομένης της σημαντικότητας των φυσικών φαινομένων λόγω κλιματικής αλλαγής. Τέλος αναφέρθηκε στην πρωτοβουλία GReco ISLANDS επισημαίνοντας ότι θα μπορούσε να ενταχθεί ως υποψήφια και η νήσος της Γαύδου.

Ο **κ. Χ. Τσοκανής, εκπρόσωπος του Δικτύου Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων**, αναφέρθηκε στα έργα ολιστικής διαχείρισης απορριμμάτων και την ανάγκη επιτάχυνσης των διαδικασιών, επισημαίνοντας ότι για να υποβληθούν οι απαραίτητες ώριμες προτάσεις απαιτείται οι φορείς να είναι ισχυροί και οι ΦοΔΣΑ να στελεχωθούν επαρκώς, ώστε να λάβουν την απαραίτητη πιστοποίηση από τη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ). Ωστόσο η άσκηση είναι δύσκολη και οι ΦοΔΣΑ καλούνται να ανταποκριθούν στην υλοποίηση πολλών δράσεων, ώστε να υλοποιηθούν και εγκριθούν σύντομα τα Περιφερειακά Σχέδια (έως 30 Ιουνίου 2025) και να εκδοθούν οι σχετικές προκλήσεις από το ΠΕΚΑ. Τέλος επισήμανε την ανάγκη άμεσης ενεργοποίησης πόρων Τεχνικής Βοήθειας για την ωρίμανση των απαραίτητων μελετών.

Η **κ. Ε. Μιχάλαϊνα, εκπρόσωπος της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ)**, αναφέρθηκε στις δράσεις του Προγράμματος και στις προγραμματιζόμενες πολυεπίπεδες επενδύσεις, ζητώντας να υπάρχει ευρύτερη ενημέρωση των πολιτών και διαδικασίες διαβούλευσης, δεδομένου ότι πρόκειται για έργα συγχρηματοδοτούμενα.

Η **κ. Σ. Τερεζάκη, εκπρόσωπος της Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ)** αναφέρθηκε στη ανάπτυξη της μεθοδολογίας απλοποιημένου κόστους για το Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Ποιότητας των Νερών, τονίζοντας ότι πρόκειται για μια πρωτοποριακή και δύσκολη δουλειά που έχουν κάνει τα στελέχη της ΔΑ με στόχο την ελάφρυνση του διοικητικού φόρτου, καθώς έπρεπε να αντληθούν ιστορικά στοιχεία πέντε ετών περίπου από πολλούς φορείς. Ωστόσο η μεθοδολογία που αναπτύχθηκε αποτελεί τη μοναδική για το ΕΤΠΑ και θα αποτελέσει παράδειγμα για παρόμοιες μεθοδολογίες απλοποιημένου κόστους στο μέλλον.

Ο **κ. Ι. Αγαπητίδης, εκπρόσωπος της ΜΟΔ Α.Ε.** ενημέρωσε για τις υποστηρικτικές δράσεις που υλοποιεί η ΜΟΔ και σχετίζονται με το ΠΕΚΑ 2021-2027. Αναφέρθηκε στην εφαρμογή των προγραμμάτων "Pay as you throw", την εκπλήρωση και παρακολούθηση του Αναγκαίου Όρου για τα Ύδατα και την συμβολή της Τεχνικής Γραμματείας Λυμάτων στη διαδικασία παρακολούθησης της εξαμηνιαίας επιτελικής σύνοψης για την εφαρμογή του εθνικού επιχειρησιακού σχεδίου λυμάτων, καθώς και την υποστήριξη μεγάλων δικαιούχων όπως για παράδειγμα την υποστήριξη της ΕΥΔΑΠ για την προετοιμασία για ένταξη στο ΠΕΚΑ έργων αποχέτευσης και της Διεύθυνσης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΝ για την προετοιμασία και ένταξη συνολικά 5 πράξεων περίπου 29 εκ. €.

Η **κ. Χ. Κούρτελη Προϊσταμένη της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας** τέλος πήρε το λόγο προκειμένου να ευχαριστήσει για τη συνεργασία στην Διαχειριστική Αρχή δεδομένης της επικείμενης συνταξιοδότησής της.

III. Παρουσίαση οριζόντιων θεμάτων υλοποίησης για τα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027

1. Ενημέρωση για την Πρόοδο της πρωτοβουλίας GReco ISLANDS

Ο Εκπρόσωπος της ΕΥΣΑΑΕ κ. Βλάχος ενημέρωσε τα μέλη της ΕπΠα για την πρόοδο των δράσεων προκειμένου να επιταχυνθούν οι διαδικασίες για το σχεδιασμό και την υλοποίηση της "GReco Islands". Αναφέρθηκε στην υλοποίηση παράλληλα τριών διαφορετικών μελετών, δηλαδή α) της Χάρτας για τα GReco Islands, που ολοκληρώνεται τον Δεκέμβριο 2024 και αποτελεί ένα έγγραφο όπου προσδιορίζονται οι κλιμακούμενοι στόχοι που θα πρέπει να επιτυγχάνονται προκειμένου τα νησιά να λαμβάνουν ένα συγκεκριμένο σήμα, το σήμα GReco Islands, β) το Masterplan, το οποίο αφορά συνολικά 39 μικρά νησιά των Περιφερειών Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων από 100 μέχρι 3.500 μόνιμους κατοίκους,

και γ) ο Οδηγός GReco Islands που αποτελεί ουσιαστικά ένα επιχειρησιακό εργαλείο για τους Δήμους οι οποίοι θα κληθούν να κάνουν αυτή τη μετάβαση και να λάβουν τη χρηματοδότηση για την υλοποίηση των δράσεων που θα τους φτάσουν στο επίπεδο GReco Islands. Ο απολογισμός όλων των δράσεων για τα GReco Islands θα παρουσιαστούν στις 9 Δεκεμβρίου 2024. Στόχος είναι η προώθηση του σχεδίου ΚΥΑ για τη θεσμοθέτηση της Χάρτας GReco Islands να έχει ολοκληρωθεί το 1^ο τρίμηνο του 2025, οπότε θα εκδοθούν και οι πρώτες προσκλήσεις για την εμπροσθοβαρή έναρξη υλοποίησης συγκεκριμένων δράσεων για την εκπόνηση των τοπικών σχεδίων δράσης.

2. Ενημέρωση για την Ενεργοποίηση των Προγραμμάτων της ΠΠ 2021-2027 (Τομεακά και Περιφερειακά) και για την Ενδιάμεση Επανεξέταση και Αναθεώρηση Προγραμμάτων της ΠΠ 2021-2027

Η **Εκπρόσωπος της ΕΥΣΑΑΕ κ. Γ. Διαμαντάκου** ενημέρωσε την Επιτροπή Παρακολούθησης για την ενεργοποίηση των Προγραμμάτων ΕΣΠΑ της Περιόδου 2021-2027 και το Πρόγραμμα της Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, δίνοντας οικονομικά στοιχεία για τα Τομεακά και τα Περιφερειακά Προγράμματα, σε επίπεδο Ταμείων – ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και Ταμείο Συνοχής και σε επίπεδο Στόχων Πολιτικής. Επίσης αναφέρθηκε στην επικείμενη αναθεώρηση των Προγραμμάτων της ΠΠ 2021-2027 και την ενδιάμεση επανεξέτασή τους βάσει του Άρθρου 18 του Καν. 2021/1060 με στόχο την οριστική κατανομή του ποσού ευελιξίας, που αποτελεί το 50% των ετήσιων κατανομών για τα έτη 2026 και 2027. Η υποβολή πρέπει να έχει ολοκληρωθεί έως τις 31 Μαρτίου 2025 και η ΕΥΣΣΑΕ εκπονεί σχετική μελέτη προς υποβοήθηση των Προγραμμάτων, η οποία θα ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2024. Τέλος αναφέρθηκε στην πρωτοβουλία STEP και στη δυνατότητα της ενσωμάτωσής της στα Προγράμματα, καθώς και στην ετήσια έκθεση συντονισμού του ΕΣΠΑ και του Εθνικού Σχεδίου Ανάπτυξης και Ανθεκτικότητας, προκειμένου να γίνει καταγραφή και συσχέτιση των δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με τους ειδικούς στόχους πολιτικής του ΕΣΠΑ.

3. Ενημέρωση για την Πρόοδο έγκρισης των αναγκαίων πρόσφορων όρων

Ο **Εκπρόσωπος της ΕΥΣΑΑΕ κ. Γ. Δημητρέλλος** παρουσίασε την πρόοδο εκπλήρωσης των αναγκαίων πρόσφορων όρων (ΑΟ) έως τον Νοέμβριο του 2024, επισημαίνοντας ότι υπάρχει πολύ μεγάλη πρόοδος καθώς τυπικά έχουν εκπληρωθεί οι 19 από τους 20 Αναγκαίους Όρους, 4 οριζόντιοι και 15 θεματικοί. Σε εκκρεμότητα ο αναγκαίος όρος 2.6. «Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τη διαχείριση των αποβλήτων», εκτιμώντας ότι η εκπλήρωσή του θα ολοκληρωθεί μέσα στο επόμενο έτος. Επίσης παρουσιάστηκαν στοιχεία για την εικόνα εκπλήρωσης των Αναγκαίων Όρων στα άλλα Κράτη Μέλη.

Μετά το τέλος των εισηγήσεων και των παρεμβάσεων ο Πρόεδρος της Επιτροπής, αφού ζήτησε και έλαβε την έγκριση της Επιτροπής για την εξουσιοδότηση της Διαχειριστικής Αρχής να καταγράψει τα πρακτικά και συμπεράσματα της συνεδρίασης, κήρυξε το τέλος της 3ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή 2021-2027».

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027

Γενικός Γραμματέας Διαχείρισης Τομεακών Προγραμμάτων ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ, Γεώργιος Ζερβός

Συνημμένα

1. Ημερήσια διάταξη της 3ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027
2. Πρακτικά 2ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027
3. 1η Τροποποίηση (2η έκδοση) του Σχεδίου Αξιολόγησης του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027